

(مقاله پژوهشی)

اهمیت سنجش نیاز زبان آموزان با اهداف ویژه در رشته مهندسی عرشه: تدوین پرسشنامه نیاز سنجی با استفاده از روش تحلیل عاملی

مهدی آزادسرو^۱، پرویز مفتون^۲، مژگان رشتچی^۳

چکیده

دوره‌های آموزشی انگلیسی با اهداف ویژه (ESP) به عنوان بخش مهمی از مجموعه آموزش زبان انگلیسی همواره مورد توجه محققان بوده و با فرآیند نیازسنجی در آمیخته است. سنجش نیاز زبان‌آموزان می‌تواند به معلمان و برنامه ریزان آموزشی، ایدئولوژی مناسب جهت تهیه و تدوین مطالب آموزشی متناسب با نیازهای تخصصی زبان‌آموزان را ارائه کند. به همین منظور، پژوهش حاضر با در نظر گرفتن اهمیت به سزای سنجش نیاز زبان‌آموزان با اهداف ویژه در صدد تدوین پرسشنامه نیازسنجی متناسب با دانشجویان رشته مهندسی عرشه می‌باشد. این پژوهش از نمونه گیری دردسترس برای انتخاب جامعه آماری استفاده نموده است؛ بدین منظور تعداد ۳۵۰ نفر دانشجوی رشته مهندسی عرشه که در دانشگاه علوم دریایی امام خمینی (ره) مشغول به تحصیل می‌باشند، انتخاب شدند. به منظور تجزیه و تحلیل پرسشنامه اولیه، روش تحلیل عاملی به کار گرفته شد که در نتیجه آن از ۵۱ گویه پرسشنامه اولیه تعداد ۷ گویه حذف شدند. پرسشنامه تدوین شده دارای ۴۴ گویه است که به عامل‌های (۱) مهارت زبانی مورد نیاز برای تحقق انگلیسی با اهداف ویژه؛ (۲) جنبه کاربردی مورد نیاز برای تحقق انگلیسی با اهداف ویژه؛ و (۳) بعد دریایی مورد نیاز برای تحقق انگلیسی با اهداف ویژه اختصاص داده شده‌اند. یافته‌های پژوهش نشان داد که دانشجویان عرشه بر ارتقای مهارت زبان تخصصی خود تأکید داشته‌اند، چرا که آنان را قادر می‌سازد در زمینه تخصصی خود عملکرد بهتری داشته باشند. با توجه به نتایج، می‌توان اهمیت نیازسنجی و تحلیل نیاز را در حوزه انگلیسی با اهداف ویژه امری بدیهی دانست که می‌تواند در رشته‌های مختلف و متناسب با اهداف آموزشی و غیرآموزشی دانشجویان تعریف شود.

واژگان کلیدی: انگلیسی با اهداف ویژه، روش تحلیل عاملی، مهندسی عرشه، نیازسنجی

تاریخ دریافت مقاله: ۹۹/۰۵/۱۱

تاریخ پذیرش مقاله: ۹۹/۱۰/۱۵

^۱ دانشجوی دکتری آموزش زبان انگلیسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران

^۲ استاد تمام گروه زبان های خارجه دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران ایران (نویسنده مسئول: pmaftoon@srbiau.ac.ir)

^۳ دانشیار دانشکده زبانهای خارجی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران شمال، تهران، ایران

مقدمه

رابطه بین زبان انگلیسی با اهداف ویژه و آموزش زبان

انگلیسی با اهداف ویژه یکی از شاخص های اصلی آموزش زبان انگلیسی می باشد که در دهه های گذشته مورد توجه محققان قرار گرفته است. در واقع انگلیسی با اهداف ویژه سعی دارد تا با در نظر گرفتن اهداف خاص آموزشی و حرفه ای زبان آموزان، نیازهای زبانی آن ها را در زمینه های اجتماعی، فرهنگی و شغلی پوشش دهد (کی^۱، ۲۰۱۶). آموزش زبان انگلیسی نیز در همین راستا و همسو با انگلیسی با اهداف ویژه گام برداشته است و این مقوله را به عنوان عضو جدایی ناپذیری از خانواده گسترده آموزش زبان انگلیسی معرفی می کند (پنگ^۲، ۲۰۱۵). به منظور حفظ پیوند ناگسستنی انگلیسی با اهداف ویژه و آموزش زبان، پژوهشگران سعی در ارائه روش های نوین و کاربردی داشته اند تا بتوانند با انجام پژوهش های کمی-کیفی و در عین حال کاربردی، نیازهای زبان آموزان را تأمین نمایند و آن ها را در راستای حرفه تخصصی شان یاری رسانند (بوجوویک^۳، ۲۰۰۶). نکته مهم و قابل اعتنا این است که انگلیسی با اهداف ویژه، علاوه بر در نظر گرفتن نیازهای حرفه ای زبان آموزان، نیاز ارتباطی آن ها در اجتماع را نیز مهم می شمارد و این انتظار از معلمان می رود تا انگلیسی با اهداف ویژه را توأم با نیازهای تعاملی زبان آموزان در محیط یادگیری تدریس نمایند (پنگ، ۲۰۱۰). در این صورت، می توان اینطور استنباط نمود که انگلیسی با اهداف ویژه در خدمت آموزش زبان حال به دنبال راهکارهای کاربردی در هرچه بهتر شدن کیفیت آموزش زبان انگلیسی چه از جنبه عمومی و چه در زمینه تخصصی بود انگلیسی بوده و همواره با سنجش نیازهای حرفه ای و تخصصی زبان آموزان سعی در تأمین نیازهای آنان و کمک به مشکلات احتمالی آنان در زمینه ارتباطی یادگیری زبان داشته است. بنابراین، آموزش زبان انگلیسی و انگلیسی با اهداف ویژه را می توان لازم و ملزوم یکدیگر دانست تا بتوان با رویکردی تعاملی به نیازهای ارتباطی و تخصصی زبان آموزان پاسخی منطقی ارائه نمود و در عین

سیر تحول انگلیسی با اهداف ویژه و تحلیل نیاز زبان آموزان

از آنجائیکه آموزش زبان انگلیسی به عنوان زبان دوم همواره چالشی پیش روی محققان و معلمان آموزش زبان بوده است، زبان شناسان با معرفی الگوهای زیرشاخه، نظیر انگلیسی با اهداف ویژه، انگلیسی با اهداف آکادمیک (EAP^۴)، انگلیسی با اهداف تجاری (EBP^۵) و انگلیسی با اهداف حرفه ای (EOP^۶) سعی کرده اند تا با برآورده کردن نیازهای گوناگون زبان آموزان چالش های پیش رو را تا حد زیادی مرتفع سازند (گانگ^۷، ۲۰۱۲). در بین موارد ذکر شده، انگلیسی با اهداف ویژه را می توان سرآمد دیگر الگوها دانست، چرا که مبحث سنجش نیاز زبان آموزان و در نظر گرفتن ابعاد تخصصی و حرفه ای آموزشی آن در این شاخه از آموزش زبان نهفته است. هاجینسون^۸ (۱۹۸۷) که یکی از پیشروها در زمینه آموزش زبان انگلیسی با اهداف ویژه است، این نوع آموزش را به عنوان یک فرآیند تکاملی در نظر می گیرد و از طرفی انگلیسی با اهداف ویژه را فقط به عنوان نتیجه یک آموزش خاص مطرح نمی کند. او بر این عقیده است که انگلیسی با اهداف ویژه آمیخته با نوع زبان، مواد آموزشی و یا روش تدریس خاصی نمی باشد، بلکه دغدغه اصلی آن پاسخ به این پرسش است که چرا یک زبان آموز خواهان یادگیری زبان انگلیسی است که این خود گواه رابطه عمیق آموزش زبان و انگلیسی با اهداف ویژه است که در مباحث ابتدایی به آن اشاره شد

^۱ Qi^۲ Peng^۳ Bojovic^۴ English for Academic Purposes^۵ English for Business Purposes^۶ English for Occupational Purposes^۷ Gong^۸ Hutchinson

اهمیت بررسی دیدگاه‌ها و ایده‌های افراد در سطوح مختلف در آموزش زبان با اهداف ویژه که جنبشی نیاز محور به شمار می‌آید (بستورکمن^۱، ۲۰۱۰) دوچندان است. نیازسنجی یکی از ارکان اصلی در راه اندازی دوره‌های آموزشی است و نتایج آن نقش تعیین کننده‌ای در طراحی دوره، آماده سازی محتوای آموزشی، تعریف روش تدریس، ارزیابی پیشرفت زبان‌آموزان و ارزیابی موفقیت کل دوره دارد (عطایی، بابایی، تقدیمی، ۱۳۹۷). در واقع، برنامه ریزی بر اساس نیاز مخاطبان، اثربخشی سیستم آموزشی را ارتقاء می‌دهد. از این رو، شناخت و بررسی نیازهای آموزشی، پیش نیاز یک نظام آموزشی موفق است. نیازهای آموزشی شناخته شده می‌تواند در تعیین و فراهم سازی اهداف، تهیه دروندا آموزش مناسب، کاربرد سودمند منابع و توانمند سازی فراگیران نقش مهمی ایفا کند (نجفی، نجفی و کشمیری، ۲۰۱۴). پژوهش‌های انجام شده نیز مؤید اهمیت بالای نیازسنجی در زمینه آموزش زبان با اهداف ویژه است. برای مثال، عطایی و دشتستانی (۲۰۱۳) با انجام یک پژوهش نیازسنجی به بررسی دیدگاه‌های اساتید و دانشجویان مهندسی عمران در ارتباط با استفاده از فعالیت‌های اینترنت محور در کلاس‌های زبان تخصصی دانشگاهی پرداختند. در پروژه‌های دیگر، عطایی و نظری (۲۰۱۱) نیاز دانشجویان رشته مدیریت اطلاعات سلامت را در زمینه درک مطلب انگلیسی بررسی کردند و دیدگاه‌های اساتادان و دانشجویان را در این زمینه جویا شدند همچنین، در پژوهشی، سودمندافشار و موثق (۲۰۱۶) آموزش زبان با اهداف دانشگاهی در ایران را مورد بررسی قرار دادند و دیدگاه اساتادان، دانشجویان و طراحان برنامه درسی را در زمینه نیازهای زبانی دانشجویان مطالعه نمودند

نکته‌ای که باید مورد توجه واقع شود این است که تحلیل نیاز زبان‌آموزان باید به گونه‌ای صورت پذیرد که در راستای اهداف و مهارت‌های حرفه‌ای مورد نیاز آنان و همچنین مواد درسی که برای آنان مهیا می‌شود، باشد تا بدین وسیله آموزش زبان انگلیسی با هدف برآورده کردن نیازهای معقول زبان‌آموزان محقق شود. اما مساله‌ای که همواره ذهن محققان را به خود درگیر کرده است نیازهای گوناگون زبان‌آموزان می‌باشد که با توجه به محدودیت زمانی موجود در دوره‌های آموزشی، نمی‌توان پاسخگوی همه آن‌ها بود. این چالش را می‌توان با برنامه ریزی سازماندهی شده در راستای تحلیل نیازهای اساسی زبان‌آموزان و در جهت تأمین نیاز آنان از بعد تخصصی، تا حد زیادی مرتفع نمود. بنابراین، می‌توان ویژگی‌های اصلی زیر را برای انگلیسی با اهداف ویژه برشمرد:

- انگلیسی با اهداف ویژه تأمین نیازهای تخصصی و حرفه‌ای زبان‌آموز را برعهده دارد؛
- انگلیسی با اهداف ویژه با الهام از تحلیل نیاز زبان‌آموزان، روش آموزشی کاربردی متناسب با آن را اتخاذ می‌کند؛
- انگلیسی با اهداف ویژه مبتنی بر آموزش زبان است و تمامی فعالیت‌های به کار گرفته شده در آن در جهت تأمین نیازهای ارتباطی و اجتماعی زبان‌آموزان می‌باشد.

انگلیسی با اهداف ویژه در کشور ایران

سیستم آموزش عالی در ایران به گونه‌ای است که دانشجویان رشته‌های مختلف ملزم به گذراندن دوره‌های زبان عمومی و زبان تخصصی می‌باشند. انگلیسی با اهداف ویژه همان آموزش زبان تخصصی به دانشجویان رشته‌های غیرزبانی است که متناسب با رشته خود، واژگان تخصصی و اصطلاحات کلیدی مورد نیاز را فرا می‌گیرند (مزدایسنا و تحریریان، ۲۰۰۸). اما اکثر زبان‌آموزان و معلمان، کلاس‌های انگلیسی با اهداف ویژه را کارآمد نمی‌دانند (حیاتی، ۲۰۰۸). حیاتی بر این نکته تأکید می‌کند که دوره‌های انگلیسی با اهداف ویژه آزمون محور می‌باشند، به گونه‌ای که زبان‌آموزان به مطالعه متون تخصصی می‌پردازند تا در آزمون پایانی موفق شوند؛ بدون توجه به اینکه هدف از این دوره، آشنایی و یادگیری واژگان تخصصی مورد نیاز رشته تحصیلی آن‌ها و به کارگیری این اصطلاحات در موقعیت‌های خاص خودشان است. چالش دیگری که زبان‌آموزان با اهداف ویژه با آن روبرو هستند، زمان بسیار اندکی است که آن‌ها به یادگیری درس زبان تخصصی خویش می‌پردازند، چراکه به عقیده حیاتی (۲۰۰۸) این مدت زمان محدود نمی‌تواند پاسخگوی نیازهای اساسی حرفه‌ای آن‌ها باشد. همچنین مساله نگران کننده دیگر این است که کلاس‌های زبان انگلیسی با اهداف ویژه معلم محور هستند و فرصت بسیار اندکی را در اختیار زبان‌آموز قرار می‌دهند.

^۱ Basturkmen

دهند تا بتواند با همکلاسی ها تعاملی سازنده در راستای تأمین اهداف تخصصی زبان داشته باشد. به گفته عطایی (۲۰۰۱) در این دوره ها سیاستگذاران از مرز بیان اهداف کلی و جاه طلبانه فراتر نرفته اند. اهداف اعلام شده نیز به نوبه خود با توجه به نیازهای زبان آموزان و مختصات و محدودیت های ممتاز محیطی آموزش زبان انگلیسی در ایران به اهداف مشخص درسی جهت تعیین خط مشی راهبردی در تهیه مواد درسی، روش شناسی آموزشی و ارزیابی تبدیل نشده اند. در چنین فضای مبهم آموزشی به طور طبیعی مراکز آموزش زبان انگلیسی و گروه های تخصصی مربوطه به عنوان مجریان مستقل این دوره ها در اصول، اهداف، روش های تدریس و ارزیابی اتفاق نظر ندارند.

چنین رویکردهایی موجب ضعف آموزش زبان انگلیسی با اهداف ویژه در ایران می شود که نیازمند بازنگری در شیوه آموزش و همچنین انجام تحلیل های نیازسنجی متناسب با رشته های تخصصی زبان آموزان می باشد تا بتوان به بهترین روش اهداف متعالی آموزش زبان انگلیسی با اهداف ویژه را در ایران پیاده سازی نمود (تحریریان، ۱۹۹۰؛ حیاتی، ۲۰۰۸). بنابراین، به منظور پوشش شکاف ها و کاستی های ذکر شده در مطالعات انجام شده در زمینه انگلیسی با اهداف ویژه در ایران و همچنین ضرورت انجام پژوهش های کاربردی در ارتباط با مبحث سنجش نیاز زبان آموزان با اهداف ویژه، پژوهش حاضر برآنست تا با بررسی نیازهای دانشجویان مهندسی عرشه در دانشگاه علوم دریایی امام خمینی (ره) نوشهر از منابع مختلف کتابخانه ای و مصاحبه با اهالی فن، پرسشنامه نیازسنجی متناسب با دانشجویان این رشته را تدوین نماید تا گام بسیار کوچکی را در زمینه تحقق اهداف کاربردی انگلیسی با اهداف ویژه در حوزه نیازسنجی بردارد.

روش تحقیق

جامعه

جامعه آماری به مجموعه افراد، اشیاء یا وقایعی اشاره دارد که پژوهشگر قصد دارد به تحقیق درباره آنها بپردازد. اعضای جامعه آماری دارای صفات مشترکی هستند که آنها را از سایرین متمایز می سازد؛ این ویژگی ها را صفت مشترک جامعه آماری می گویند. از آنجایی که موضوع پژوهش حاضر تدوین پرسشنامه نیازسنجی زبان انگلیسی با اهداف ویژه در رشته مهندسی عرشه می باشد، جامعه مورد بررسی شامل کلیه دانشجویان رشته مهندسی عرشه در دانشگاه علوم دریایی امام خمینی (ره) نوشهر می باشد.

نمونه و روش نمونه گیری

از آنجائیکه جامعه پژوهش حاضر را کلیه دانشجویان رشته مهندسی عرشه در دانشگاه علوم دریایی امام خمینی (ره) نوشهر تشکیل می دهند، به منظور انتخاب نمونه متناسب با هدف این پژوهش، از روش نمونه گیری دردسترس استفاده شد که به عقیده دورنیه^۲ (۲۰۰۷) یکی از بهترین روش های نمونه گیری است که به محقق این امکان را می دهد تا با بهره گیری از افراد حاضر در زمان انجام پژوهش، داده های موردنیاز را جمع آوری نماید. بنابراین، تعداد شرکت کنندگان در پژوهش حاضر ۳۵۰ دانشجوی رشته مهندسی عرشه در مقطع کارشناسی پیوسته هستند که در دانشگاه علوم دریایی امام خمینی (ره) مشغول به تحصیل می باشند. علاوه بر این، ۱۵ تن از صاحب نظران در مبحث عرشه و نوبری، ۲ اهل فن در حوزه کشتیرانی و ۲ کارشناس شرکت ملی نفتکش جمهوری اسلامی ایران که سابقه دریاوردی بیش از ۱۵ سال دارند نیز در این پژوهش شرکت نمودند.

^۱ Convenience sampling

^۲ Dornyei

ابزار، گردآوری و تحلیل داده‌ها

ابزاری که برای گردآوری داده‌های این تحقیق مورد استفاده قرار گرفت، مصاحبه کیفی نیمه ساختارمند و پرسشنامه بود. این ابزار رایج‌ترین ابزار برای گردآوری داده در ارتباط با نگرش و درک مخاطبان نسبت به وقایع مختلف است (بورگ^۱، ۲۰۱۲). مصاحبه نیمه ساختارمند نیز به عنوان یکی از رایج‌ترین ابزار در گردآوری داده‌های کیفی، از پتانسیل و انعطاف لازم برای گردآوری اطلاعات دقیق، کامل، و چند وجهی برخوردار است (کرسول^۲، ۲۰۱۲) به منظور گردآوری داده‌های پژوهش، محققان اقدامات زیر را انجام داده اند تا بتوانند به مجموعه گسترده ای از نیازهای زبان‌آموزان انگلیسی با اهداف ویژه در رشته مهندسی عرشه دسترسی یابند. روند جمع‌آوری داده‌های پژوهش به شکل زیر بوده است:

- تلاش پژوهشگران به استفاده از منابع مختلف به منظور جمع‌آوری مجموعه گسترده ای از گویه ها جهت گنجاندن در پرسشنامه نهایی؛
- منابع استفاده شده توسط پژوهشگران عبارتند از: (۱) مطالعات کتابخانه‌ای شامل پژوهش‌های انجام شده در حوزه انگلیسی با اهداف ویژه و طراحی و تدوین پرسشنامه؛ (۲) مصاحبه درباره نیازهای ضروری زبان انگلیسی تخصصی دانشجویان مهندسی عرشه با ۱۵ تن از صاحب‌نظران در مبحث عرشه و ناوبری، ۲ اهل فن در حوزه کشتیرانی و ۲ کارشناس شرکت ملی نفتکش جمهوری اسلامی ایران که سابقه دریاوردی بیش از ۱۵ سال دارند؛ (۳) مطالعه کتاب *New Headway* و استخراج گویه های کاربردی مورد نظر با اهداف پژوهش کنونی؛ (۴) طرح یک سوال تشریحی برای کل جامعه آماری پژوهش با هدف بررسی آگاهی آنان نسبت به نیازهای انگلیسی با اهداف ویژه خود و اینکه آیا مواردی را می‌توان یافت که مدنظر دانشجویان عرشه باشد و در مجموعه گویه های پرسشنامه وجود نداشته باشد؛
- مطالعه شرح وظایف شغل های رشته مهندسی عرشه به منظور دسترسی بهتر به گویه های پرسشنامه که همسو با پژوهش انجام شده توسط مفتون (۲۰۰۱) می‌باشد؛
- حذف گویه های تکراری و ایجاد یک پرسشنامه خام با مجموعه ۵۱ گویه؛
- انجام کارهای اداری جهت هماهنگی با مسئولین دانشکده ناوبری به منظور تسهیل فرآیند جمع‌آوری داده‌ها؛
- ارائه توضیح جامع به دانشجویان شرکت کننده در این پژوهش نسبت به اهداف پژوهش و انتظارات محقق از آنان در طول فرآیند جمع‌آوری داده‌ها؛
- توزیع پرسشنامه خام در بین ۳۵۰ دانشجوی مهندسی عرشه؛
- توضیح کامل و ترجمه همه ۵۱ گویه پرسشنامه توسط پژوهشگران تا بدین وسیله دانشجویان با درک بالاتری به پرسشنامه پاسخ دهند؛
- جمع‌آوری پرسشنامه‌ها و قدردانی از دانشجویان و مسئولین زیربط که کمال همکاری را در اجرای هرچه بیشتر این پژوهش داشته‌اند؛ و
- انجام کارهای آماری با روش تحلیل عاملی به منظور تدوین پرسشنامه کامل نیازسنجی زبان‌آموزان انگلیسی با اهداف ویژه دانشجویان رشته مهندسی عرشه.

به منظور تجزیه و تحلیل داده از روش تحلیل عاملی استفاده شده است. این روش به بررسی همبستگی درونی تعداد زیادی از متغیرها می‌پردازد و در نهایت آن‌ها را در قالب عامل‌های کلی محدودی دسته بندی و تبیین می‌کند. تحلیل عاملی روشی هم وابسته بوده که در آن کلیه متغیرها به طور همزمان مدنظر قرار می‌گیرند. هدف اصلی تحلیل عاملی تلخیص تعداد زیادی از متغیرها در تعداد محدودی از عامل‌ها می‌باشد، بطوریکه کم‌ترین میزان از دست رفتن اطلاعات را داشته باشیم. در پژوهش حاضر از روش تحلیل عاملی به منظور تدوین پرسشنامه نیازسنجی دانشجویان رشته مهندسی عرشه استفاده شده است.

^۱ Borg^۲ Creswell

یافته‌های تحقیق

پژوهش حاضر برآنست تا با تدوین پرسشنامه نیازسنجی دانشجویان مهندسی عرشه، اهمیت سنجش نیاز زبان‌آموزان انگلیسی با اهداف ویژه در رشته‌های مختلف دانشگاهی را متذکر شود. نتایج حاصل از تحلیل عاملی به شرح زیر می‌باشد:
قبل از اجرای تحلیل عاملی، نمایی کلی از عامل‌ها تحت عنوان میانگین و انحراف معیار به صورت جدول زیر، ارائه شده است.

جدول (۱) داده‌های توصیفی گویه‌های پرسشنامه

Factors	Mean	Std. Deviation	Analysis N
1 reading reference books	3.14	0.86	350
2 greeting a colleague	3.13	0.74	350
3 asking for repetition	3.21	0.80	350
4 spelling the maritime letters	3.4	0.79	350
5 pointing out a problem	3.19	0.72	350
6 talking to other officers in formal officers' gatherings	3.31	0.74	350
7 explaining rules	3.07	0.82	350
8 describing condition	3.3	0.66	350
9 going shopping in foreign ports	3.25	0.80	350
10 talking to other officers in icebreaking ceremonies	3.24	0.80	350
11 reporting bearing, distance, course and speed	3.58	0.60	350
12 introducing all places in a ship	3.52	0.67	350
13 listening to radio, TV, and internet broadcast	2.95	0.92	350
14 giving orders	3.33	0.82	350
15 apologizing	2.84	0.87	350
16 spelling digits and numbers	3.35	0.76	350
17 answering to a radio message	3.41	0.69	350
18 interrupting a conversation	3.17	0.81	350
19 making an offer	2.93	0.86	350
20 congratulating	2.79	0.93	350
21 writing an application	3.07	0.81	350
22 writing emails	2.72	0.92	350
23 taking notes on talks	3.04	0.86	350
24 filling the forms	2.92	0.95	350
25 talking on the phone	3.01	0.91	350
26 inviting someone to do something	3.12	0.76	350
27 explaining a process	3.03	0.85	350
28 asking for clarification	3.05	0.86	350
29 using standard maritime organizational phrases	3.48	0.70	350
30 emphasizing a point	3.16	0.81	350
31 communicating with other ships	3.85	0.41	350
32 understanding English voices with noise	3.73	0.48	350
33 understanding instructions	3.38	0.72	350
34 giving advice	2.77	0.99	350
35 making a suggestion	3.01	0.82	350
36 reading and then translating into my own language	3.17	0.74	350
37 reading quickly for general understanding	3.37	0.75	350
38 reporting a geographical position	3.55	0.63	350
39 reading to find out particular piece of information	3.2	0.79	350
40 reading aloud at meetings and presentations	3.1	0.89	350
41 dealing with a complaint	2.97	0.86	350
42 asking for help	3.25	0.79	350

43 asking for advice	3.04	0.79	350
44 sending distress, urgency and safety verbal signals	3.47	0.71	350
45 confirming information	3.12	0.87	350
56 introducing a colleague	3.01	0.78	350
47 asking for information	3.25	0.78	350
48 describing a piece of equipment	2.91	0.95	350
49 describing location	3.55	0.84	350
50 correcting an error	3.58	0.80	350
51 introducing himself	3.52	0.74	350

منبع: یافته‌های محققان

تحلیل عاملی سعی در شناسایی متغیرهای اساسی یا عامل‌ها به منظور تعیین الگوی مناسب برای متغیرها دارد. قبل از انجام تحلیل عاملی ابتدا باید از کفایت نمونه‌گیری اطمینان حاصل شود، که آیا می‌توان داده‌های موجود را برای تحلیل مورد استفاده قرار داد. به عبارت دیگر، آیا تعداد داده‌های موجود برای تحلیل عاملی مناسب هستند یا خیر؟ برای این منظور از شاخص KMO و آزمون بارتلت استفاده شد. از شاخص KMO برای تعیین کفایت نمونه‌گیری استفاده می‌شود. این شاخص در فاصله ۰ تا ۱ قرار دارد. اگر داده‌ها از ۰/۷ بیشتر باشند، برای تحلیل عاملی مناسب هستند. در آزمون بارتلت فرض صفر بیان می‌کند، ماتریس همبستگی یک ماتریس واحد و همسان است، که اگر باشد برای شناسایی ساختار (مدل عاملی) نامناسب است. اگر سطح معناداری آزمون بارتلت کوچک‌تر از ۵ درصد باشد (رد فرض صفر) تحلیل عاملی برای شناسایی ساختار (مدل عاملی) مناسب است، زیرا فرض شناخته شده بودن ماتریس همبستگی رد می‌شود.

تدوین آماری فرضیه آزمون بارتلت به این صورت است:

H0: داده‌ها ناهمبسته‌اند.

H1: داده‌ها همبسته‌اند.

مطلوب آن است که فرضیه صفر رد شود. اگر فرضیه صفر رد نشود، مطلوبیت تحلیل عاملی زیر سوال می‌رود و باید درباره انجام آن تجدید نظر کرد. به همین دلیل است که قبل از تحلیل عاملی بایستی به تشکیل ماتریس همبستگی بین متغیرها اقدام کرد. جدول ۲ نشان دهنده مقبولیت استفاده از تحلیل عاملی در این پژوهش می‌باشد.

جدول (۲) آزمون KMO و بارتلت

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.	0.921
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square
	9874.630
	df
	1275
	Sig.
	0.000

منبع: یافته‌های محققان

با توجه به جدول و اطلاعات فوق، تعداد داده‌ها برای تحلیل عاملی مناسب هستند. مقدار KMO به دست آمده، بالاتر از ۰/۷ است و نشان دهنده کفایت داده‌هاست؛ سپس تحلیل عاملی روی داده‌ها انجام می‌شود. همچنین با توجه به سطح معناداری آزمون بارتلت، تحلیل عاملی برای شناسایی مدل مناسب است. در مراحل بعدی باید انتخاب مدل تحلیل، روش استخراج عامل‌ها، روش چرخش عامل‌ها، معیارهای استخراج تعداد عامل‌ها و معیار تفسیر عامل‌ها صورت گیرد. مدل تحلیل عاملی در این پژوهش، مدل تحلیل عاملی مشترک، روش استخراج عامل‌ها روش عامل‌های متعامد، روش چرخش عامل‌ها واریماکس، معیار استخراج تعداد عامل‌ها معیار مقدار ویژه و جهت تفسیر عامل‌ها از معیار تعیین سطح معنی داری بارهای عاملی و توجه به میزان بارهای عاملی استفاده شده است. جدول ۳ نمایانگر تحلیل عاملی اشتراکی اولیه گویه‌های پرسشنامه می‌باشد.

جدول (۳) تحلیل عاملی اشتراکی گویه‌های پرسشنامه

استخراج	اولیه	عاملها
0.735	1.000	۱ خواندن کتاب های مرجع
0.709	1.000	۲ احوال پرسی کردن با همکاران
0.708	1.000	۳ درخواست تکرار
0.615	1.000	۴ هجی کردن عبارات دریایی
0.710	1.000	۵ صحبت کردن درباره یک مشکل
0.681	1.000	۶ گفتگو با دیگر افسران در مجامع رسمی
0.660	1.000	۷ توضیح دادن قوانین
0.767	1.000	۸ توصیف کردن شرایط
0.412	1.000	۹ خرید کردن در بنادر خارجی
0.651	1.000	۱۰ گفتگو کردن با دیگر افسران در مراسم معارفه
0.664	1.000	۱۱ گزارش کردن موقعیت، مسافت، مسیر و سرعت
0.668	1.000	۱۲ معرفی کردن تمام مکان های کشتی
0.459	1.000	۱۳ گوش دادن به برنامه های رادیویی، تلویزیونی و اینترنتی
0.745	1.000	۱۴ فرمان دادن
0.667	1.000	۱۵ عذرخواهی کردن
0.819	1.000	۱۶ هجی کردن اعداد و ارقام
0.677	1.000	۱۷ پاسخ دادن به پیام رادیویی
0.672	1.000	۱۸ قطع کردن یک مکالمه
0.628	1.000	۱۹ تعارف کردن
0.305	1.000	۲۰ تبریک گفتن
0.716	1.000	۲۱ نوشتن درخواست نامه
0.686	1.000	۲۲ نوشتن ایمیل
0.447	1.000	۲۳ یادداشت برداری از مذاکرات
0.681	1.000	۲۴ پر کردن فرم ها
0.397	1.000	۲۵ صحبت کردن با تلفن
0.703	1.000	۲۶ دعوت از کسی برای انجام کاری
0.739	1.000	۲۷ توضیح دادن یک فرآیند
0.579	1.000	۲۸ درخواست برای شفاف سازی
0.643	1.000	۲۹ استفاده از اصطلاحات دریایی استاندارد
0.398	1.000	۳۰ تأکید کردن بر یک نکته
0.797	1.000	۳۱ برقراری ارتباط با کشتی های دیگر
0.799	1.000	۳۲ درک مکالمات انگلیسی در سروصدا
0.673	1.000	۳۳ درک دستورالعمل ها
0.690	1.000	۳۴ مشاوره دادن
0.747	1.000	۳۵ پیشنهاد دادن
0.382	1.000	۳۶ خواندن و ترجمه کردن به زبان مادری
0.656	1.000	۳۷ خواندن سریع به منظور درک کلی
0.703	1.000	۳۸ گزارش کردن موقعیت جغرافیایی
0.774	1.000	۳۹ خواندن به منظور یافتن اطلاعات خاص
0.755	1.000	۴۰ خواندن با صدای بلند در جلسات و سخنرانی ها
0.745	1.000	۴۱ رسیدگی کردن به شکایت

0.740	1.000	درخواست کمک	۴۲
0.674	1.000	درخواست مشاوره	۴۳
0.655	1.000	ارسال کردن سیگنال های کلامی اضطراری، ضروری و ایمنی	۴۴
0.818	1.000	تأیید کردن اطلاعات	۴۵
0.610	1.000	معرفی کردن همکار	۴۶
0.689	1.000	درخواست اطلاعات	۴۷
0.648	1.000	توصیف کردن قطعه ای از تجهیزات	۴۸
0.770	1.000	توصیف کردن یک مکان	۴۹
0.687	1.000	تصحیح کردن خطا	۵۰
0.751	1.000	معرفی کردن خود	۵۱

منبع: یافته‌های محققان

جدول فوق، ستون اول، اشتراک‌ها را قبل از استخراج عامل (یا عامل‌ها) بیان می‌کند؛ به همین دلیل تمامی اشتراک‌های اولیه برابر ۱ است. در ستون دوم هر چه مقدار بار عاملی بزرگ‌تر باشد، عامل‌های استخراج شده، متغیرها را بهتر نشان می‌دهند. اگر هر یک از مقادیر بار عاملی‌شان کوچک باشند (کوچک‌تر از ۰/۵) باید حذف شوند و ممکن است استخراج عامل دیگری الزامی شود. در جدول فوق، ۷ عامل از متغیرها بار عاملی کمتر از ۰/۵ دارند، در نتیجه این متغیرها از مدل حذف می‌شوند. شماره سوال متغیرهایی که از تحلیل عاملی حذف می‌شوند، عبارتند از: ۹، ۱۳، ۲۰، ۲۳، ۲۵، ۳۰ و ۳۶. پس از حذف این عامل‌ها، مراحل تحلیل عاملی جهت تعیین دسته بندی متغیرها اجرا می‌شود. در ادامه تحلیل عامل ۴۴ متغیر وجود دارد.

دسته بندی مشخص شده، شامل ۳ عامل است. تفسیر بارهای عاملی بدون چرخش ساده نیست. بنابراین عامل‌ها چرخش می‌یابند، تا قابلیت تفسیر آنها افزایش یابد. جدول زیر ماتریس چرخش عوامل را نشان می‌دهد، که شامل بارهای عاملی هر یک از متغیرها در ۳ عامل باقی مانده پس از چرخش است (جدول ۴). هر چقدر مقدار قدر مطلق این ضرایب بیشتر باشد، عامل مربوطه نقش بیشتری در کل تغییرات متغیر مورد نظر دارد.

جدول (۴) تحلیل عاملی چرخشی گویه های پرسشنامه

3	2	1	Factors
0.179	0.010	-0.486	۱ خواندن کتاب های مرجع
-0.120	0.743	0.656	۲ احوال پرسی کردن با همکاران
-0.119	0.298	0.429	۳ درخواست تکرار
0.607	-0.485	0.176	۴ هجی کردن عبارات دریایی
0.262	-0.653	0.413	۵ صحبت کردن درباره یک مشکل
-0.348	0.409	-0.509	۶ گفتگو با دیگر افسران در مجامع رسمی
0.146	0.314	0.456	۷ توضیح دادن قوانین
-0.121	0.233	-0.408	۸ توصیف کردن شرایط
-0.177	0.452	-0.601	۹ گفتگو کردن با دیگر افسران در مراسم معارفه
0.483	0.420	0.298	۱۰ گزارش کردن موقعیت، مسافت، مسیر و سرعت
-0.566	0.153	0.162	۱۱ معرفی کردن تمام مکان‌های کشتی
0.458	0.489	0.367	۱۲ فرمان دادن
0.322	0.461	0.416	۱۳ عذرخواهی کردن
0.602	0.444	0.266	۱۴ هجی کردن اعداد و ارقام
0.723	0.309	0.328	۱۵ پاسخ دادن به پیام رادیویی

0.335	-0.475	0.178	۱۶	قطع کردن یک مکالمه
0.429	0.564	0.514	۱۷	تعارف کردن
0.190	-0.009	-0.465	۱۸	نوشتن درخواست نامه
-0.022	0.166	0.347	۱۹	نوشتن ایمیل
0.131	0.179	-0.600	۲۰	پر کردن فرم ها
0.179	0.615	0.294	۲۱	دعوت از کسی برای انجام کاری
0.175	0.640	0.510	۲۲	توضیح دادن یک فرآیند
0.213	0.575	0.481	۲۳	درخواست برای شفاف سازی
-0.651	0.478	0.400	۲۴	استفاده از اصطلاحات دریایی استاندارد
-0.191	0.170	0.347	۲۵	برقراری ارتباط با کشتی های دیگر
0.342	-0.069	-0.550	۲۶	درک مکالمات انگلیسی در سروصدا
-0.047	0.244	0.533	۲۷	درک دستورالعمل ها
0.386	0.559	0.405	۲۸	مشاوره دادن
0.412	-0.495	0.466	۲۹	پیشنهاد دادن
0.306	-0.152	-0.470	۳۰	خواندن سریع به منظور درک کلی
0.475	0.190	0.423	۳۱	گزارش کردن موقعیت جغرافیایی
0.231	-0.008	-0.513	۳۲	خواندن به منظور یافتن اطلاعات خاص
-0.075	0.141	0.402	۳۳	خواندن با صدای بلند در جلسات و سخنرانی ها
-0.131	0.526	0.506	۳۴	رسیدگی کردن به شکایت
0.425	-0.536	0.397	۳۵	درخواست کمک
0.176	0.595	0.334	۳۶	درخواست مشاوره
-0.528	0.418	0.272	۳۷	ارسال کردن سیگنال های کلامی اضطراری، ضروری و ایمنی
0.437	-0.612	0.427	۳۸	تأیید کردن اطلاعات
0.080	0.648	0.490	۳۹	معرفی کردن همکار
0.137	0.702	0.411	۴۰	درخواست اطلاعات
0.335	0.389	0.531	۴۱	توصیف کردن قطعه ای از تجهیزات
0.157	0.503	0.379	۴۲	توصیف کردن یک مکان
0.350	-0.495	0.464	۴۳	تصحیح کردن خطا
0.395	-0.514	0.268	۴۴	معرفی کردن خود

منبع: یافته های محققان

جدول (۵) واریانس عامل ها

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	4.803	36.949	36.949	4.803	36.949	36.949	3.030	23.309	23.309
2	1.381	10.624	47.573	1.381	10.624	47.573	2.789	21.450	44.760
3	1.122	8.633	56.205	1.122	8.633	56.205	1.488	11.446	56.205

Extraction Method: Principal Component Analysis.

جدول (۶) ارزش عامل ها، درصد واریانس و پایایی عامل ها

	1	2	3
Initial Eigenvalues	4.803	1.381	1.122

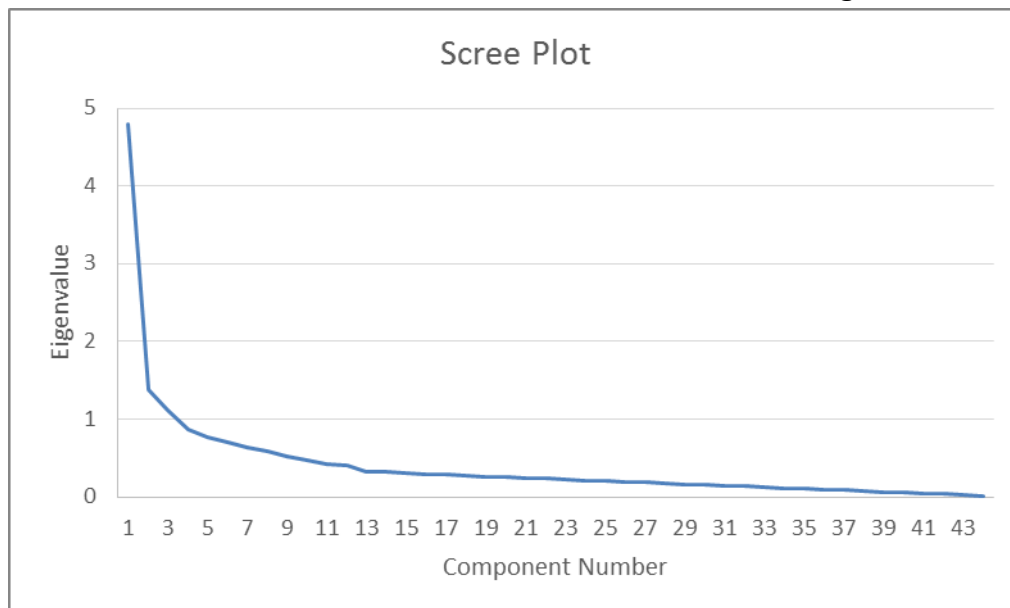
% of Variance	36.949	10.624	8.633
Reliability (Cronbach's Alpha)	0.723	0.799	0.889

نتایج حاصل از تحلیل عاملی پژوهش نشان می دهد، از مجموع ۴۴ گویه حاصل از تحلیل عاملی اکتشافی ۳ عامل قابل استخراج هستند. ماتریس چرخش عوامل چگونگی دسته بندی گویه ها را در این ۳ عامل نشان می دهد. این ۳ عامل که مقدار ویژه آن ها در جدول درج شده است، به تبیین گویه های مورد بررسی می پردازند. ساختار جدیدی بر اساس این عوامل ایجاد می شود. ستون واریانس تجمعی نسبی نشان می دهد، که این نه عامل ۵۶/۲۰۵ درصد از تغییر پذیری (واریانس) متغیرها را توضیح می دهد.

عامل ها بر حسب تعریف متغیرها، با توجه به گویه هایی که پوشش می دهند و این که چه واقعیت مشترکی را می سنجند، نام گذاری می شوند. با توجه به جدول ۴، ملاحظه می شود که ۱۶ گویه در ذیل عامل ۱ یا همان عامل مهارت قرار می گیرند که در پرسشنامه نهایی تحت عنوان «مهارت ها»^۱ نامگذاری گردید. شماره سوال های این عامل عبارتند از ۱، ۳، ۶، ۷، ۸، ۱۰، ۲۱، ۲۲، ۲۴، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۷، ۳۹، ۴۰، ۴۸ که معرف مهارت زبانی مورد نیاز دانشجویان مهندسی عرشه در بعد انگلیسی با اهداف ویژه است، که ۳۶/۹۴۹ درصد از واریانس کل را تبیین می کند. ضریب آلفای کرونباخ این عامل ۰/۷۲۳ است.

۲۰ گویه در ذیل عامل ۲ یا همان جنبه کاربردی استفاده از زبان تخصصی قرار می گیرند، شماره سوال های این عامل عبارتند از ۲، ۵، ۱۴، ۱۵، ۱۸، ۱۹، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۳۴، ۳۵، ۴۱، ۴۳، ۴۲، ۴۳، ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۵۱، ۵۰، ۴۹ که به بعد کاربردی انگلیسی با اهداف ویژه در مهندسی عرشه اشاره می کند و بنابراین عامل «نقش های زبانی»^۲ نام گذاری گردید، که ۱۰/۶۲۴ درصد از واریانس کل را تبیین می کند. ضریب آلفای کرونباخ این عامل ۰/۷۹۹ است.

۸ گویه ذیل عامل ۳ قرار می گیرند، شماره سوال های این عامل عبارتند از ۴، ۳۸، ۲۹، ۱۷، ۱۶، ۱۲، ۱۱، ۴۴ که به استفاده از زبان تخصصی در بعد دریایی اشاره می کند، که عامل «دریانوردی»^۳ نام گذاری گردید و ۸/۶۳۳ درصد از واریانس کل را تبیین می کند. ضریب آلفای کرونباخ این عامل ۰/۸۸۹ است.

شکل (۱) نمودار گرافیکی مقدار ویژه عوامل منتخب

نمودار (scree plot) در شکل ۱ مقادیر ویژه از یک جزء یا یک عامل را به صورت نزولی در مقابل تعداد اجزاء یا عوامل نشان

^۱ Skills

^۲ Functions

^۳ Maritime

می دهد. نمودار سنگ ریزه در تحلیل مؤلفه های اصلی، تجزیه و تحلیل عوامل به صورت بصری، استفاده از ارزیابی اجزاء یا عوامل بسیاری که تغییرات در داده ها را توضیح می دهد، به کار برده می شود. نمودار فوق نشان می دهد، ۳ عامل اول بیشترین تغییر را دارند، زیرا خط بعد از عامل ۳ به صورت مستقیم باقی مانده است و بخش بسیار کوچکی از تغییرات را نشان می دهد، پس می توان نتیجه گرفت که عامل ۳ به بعد از اهمیت کمتری برخوردار است.

بحث و نتیجه گیری

شناسایی نیازهای فراگیران در دوره های زبان تخصصی به عنوان یکی از عوامل مهم و اولیه در طراحی این دوره ها است همانگونه که لیو^۱ و همکاران (۲۰۱۱) بیان می کنند تمام تصمیمات درباره محتوی و روش تدریس در دوره زبان تخصصی باید بر اساس نیازسنجی فراگیران آن و دلیل آنان برای فراگیری زبان باشد. هدف از پژوهش حاضر، که به نوعی می توان آن را نوآوری در حوزه انگلیسی با اهداف ویژه دانست، تدوین پرسشنامه نیازسنجی دانشجویان مهندسی عرشه بوده که تاکنون در ایران پژوهشی نظیر آن احتمالاً انجام نشده است تا بتواند بر اهمیت سنجش نیاز زبان آموزان انگلیسی با اهداف ویژه تاکید داشته باشد. معمولاً پژوهش روششناختی شامل گام هایی از قبیل تعیین عبارات ابزار، طراحی دستورالعمل برای کاربران و آزمون روایی و پایایی ابزار میباشد که در این مطالعه تحقق یافت. بررسی روایی محتوای پرسشنامه توسط متخصصین یکی از بهترین راه های گردآوری شواهد در حمایت از یک ابزار میباشد. در این ارتباط، بررسی روایی محتوای پرسشنامه نیازهای آموزشی دانشجویان مهندسی عرشه بر اساس نظرات متخصصین نشان دهنده کسب معیارهای قابل قبول از این نظر می باشد. در راستای این مطالعه، تحقیقات مشابهی وجود دارند که با بهره جستن از نظرات گروهی از خبرگان و متخصصین، اعتبار محتوای ابزار خود را تایید نمودند (اسمیت^۲ و همکاران، ۱۹۹۴؛ فوک و سنگ^۳، ۲۰۰۵). پایایی در یک ابزار از مهمترین معیارهایی است که کیفیت ابزار را نشان میدهد. ابزار پایا توان مطالعه را برای تشخیص تفاوت ها و ارتباطات معناداری که به طور واقعی در پژوهش اتفاق می افتد را افزایش میدهد. ابزار طراحی شده حاضر با ضریب آلفای کرونباخ قابل قبول و شاخص همبستگی درون خوشه های مطلوب، حاکی از این است که زیرمجموعه های این ابزار دارای همبستگی درونی است و هنگامی که در یک گروه یکسان در دو زمان متفاوت استفاده شود، نتایج تقریباً یکسانی به دست خواهد داد. به طور کلی، پرسشنامه تدوین شده در این پژوهش به دلیل پایایی و روایی مناسب، ساده و روان بودن، ابزار مناسبی در این زمینه می باشد. لذا به نظر میرسد با توجه به فقدان ابزاری مناسب در این زمینه، پژوهش حاضر میتواند در راستای بهبود سنجش نیاز زبان آموزان انگلیسی با اهداف ویژه مفید باشد.

از آنجائیکه مبحث انگلیسی با اهداف ویژه در ایران با چالش هایی روبرو بوده است (حیاتی، ۲۰۰۸) و همواره انتقادات متعددی را از جانب زبان آموزان و معلمان و همچنین محققان این عرصه متوجه خود ساخته است (مزدایسنا و تحریریان، ۲۰۰۸)، پژوهش کنونی با استخراج عامل های (۱) مهارت زبانی مورد نیاز برای تحقق انگلیسی با اهداف ویژه؛ (۲) جنبه کاربردی تحقق انگلیسی با اهداف ویژه؛ و (۳) بعد دریایی نیاز دانشجویان به تحقق انگلیسی با اهداف ویژه، پرسشنامه ای را تدوین کرده است که می تواند توسط صاحب نظران و معلمان و دانشجویان رشته مهندسی عرشه مورد استفاده قرار گیرد تا بتواند پاسخی منطقی برای دغدغه های انگلیسی با اهداف ویژه و مخصوصاً بحث ضرورت نیاز سنجی در این عرصه فراهم کرده باشد. یافته های پژوهش همچنین حاکی از آن است که از بین ۳ عامل ذکر شده در بالا، توجه دانشجویان مهندسی عرشه به افزایش مهارت های تخصصی زبان انگلیسی معطوف بوده است و گواه این حقیقت است که انگلیسی با اهداف ویژه می تواند نیاز آنان را از بعد مهارت های تخصصی مورد نیاز در عرصه های مختلف آموزشی و غیر آموزشی تأمین کند (تحریریان، ۱۹۹۰). این یافته

^۱ Liu

^۲ Smith

^۳ Fok & Tsang

همسو با نتایج رستمی و ظفرقندی (۲۰۱۴) و وحدانی و گریوانی (۲۰۱۶) می باشد که نشان دادند از نظر دانشجویان رشته‌های پزشکی و شیمی، زبان انگلیسی در تحصیل و شغل آن‌ها دارای اهمیت است. پژوهش حاضر همچنین بر اهمیت سنجش نیاز زبان‌آموزان انگلیسی با اهداف ویژه، چه در رشته مهندسی عرشه که در این پژوهش به آن پرداخته شده و چه در علوم تخصصی دیگر، تأکید می‌کند و به همین منظور همسو با پژوهش گانگ (۲۰۱۲) و رایبسون^۱ (۱۹۹۱) است که نیازسنجی و تحلیل نیاز را عضو جدانشدنی انگلیسی با اهداف ویژه دانسته اند. همچنین، اینکه آموزش زبان با هدف های خاص به طور کامل بر مبنای پاسخگویی به نیاز مخاطب است، همسو با پیشینه تحقیقاتی مرتبط است (دادلی ایوانز و سینت جانز^۲، ۱۹۹۸؛ هایلند^۳، ۲۰۰۶؛ فلاوردو^۴، ۲۰۱۳). البته نیاز، جنبه های مختلفی دارد و پرداختن به تمام آن‌ها در حد مقدور الزامی است. یکی از این جوانب، خواسته ها و نیازهایی است که خود مخاطب آن‌ها را حس می‌کند (هاچینسن و واترز^۵، ۱۹۸۷). زبان‌آموزان مختلف نیازهای زبانی متفاوتی دارند که انگلیسی با اهداف ویژه در پی رفع آن‌ها می‌باشد. دروس زبان عمومی و تخصصی مدت هاست که در دانشگاه های ایران برای دانشجویان رشته‌های مختلف ارائه می‌شود. نتایج پژوهش‌های انجام شده بیانگر ناکارآمدی این واحدهای درسی است و به طور کلی نشان داده شده است که شکاف عمیقی بین زبان انگلیسی که سر کلاس آموزش داده می‌شود و زبان انگلیسی که در محیط کار استفاده می‌شود در نظام آموزش زبان انگلیسی وجود دارد (راجپراسیت، پراتومرات و ونگ^۶، ۲۰۱۵). نیازهای واقعی زبانی دانشجویان تنها محدود به مهارت خواندن نشده و نیازهای ارتباطی شامل مهارت‌های شنیداری، نوشتاری و گفتاری نیز از اهمیت خاصی برخوردار می‌باشند. این نتایج هم سو با یافته‌های تحقیق ابروانی و صابر (۲۰۱۳) است که نشان داد دانشجویان به هر چهار مهارت زبان نیاز دارند.

انتظار می‌رود با انجام مطالعه حاضر و طراحی ابزاری مناسب برای بررسی نیازهای آموزشی دانشجویان مهندسی عرشه و شناسایی خلاءهای آموزشی موجود بتوان به ارتقاء برنامه ریزی های آموزشی برای این افراد چه در دوران تحصیل این افراد و چه در قالب برنامه های آموزش مداوم بعد از فارغ التحصیلی کمک نمود. همچنین انجام پژوهش‌های مرتبط و ارائه بازخورد مناسب به سیاستگذاران و برنامه ریزان آموزشی در خصوص نیازهای شاغلین حوزه علوم دریایی از سایر اهداف کاربردی این مطالعه می‌باشد. در نهایت امید است که بتوان فراگیران را با آمادگی ها و مهارت‌های لازم و کافی در زمینه زبان انگلیسی راهی محیط کار نمود و از اتلاف وقت، انرژی و هزینه مجدد برای رفع نیازهای زبانی آن‌ها جلوگیری نمود. در پایان این نکته قابل ذکر است که پژوهش حاضر با هدف نیازسنجی دانشجویان مهندسی عرشه و در مقیاسی تقریباً کوچک انجام شده است و از این حیث یافته‌های آن را می‌تواند تا حدزیادی فقط متناسب با رشته ذکر شده استفاده نمود. بنابراین، ضرورت سنجش نیاز در بحث انگلیسی با اهداف ویژه می‌تواند تا تحقیقات کاربردی بیشتری در کشور انجام شود تا با رویکردی تحلیلی به بررسی نیازهای زبان‌آموزان انگلیسی با اهداف ویژه در رشته‌های دیگر و حساس تر به لحاظ اجتماعی بپردازد تا به طور منطقی جوابگوی نیازهای موردنظر آنان باشد.

منابع

- عطایی، محمود رضا؛ بابایی، عصمت؛ تقدیمی، محمد شاهین. (۱۳۹۷). محتوای آموزشی دوره‌های آموزش زبان با هدف های خاص کانون زبان ایران: ارزیابی سطوح کلان، میانی و خرد، پژوهش‌های زبانشناختی در زبان‌های خارجی، ۸(۲): ۳۳۷-۳۳۵.
- Ataei, M. (2001). Teaching English for Specific Purpose to University Students in Iran: An Incompatible Experience in Educational Planning. *Journal of Faculty of Literature and Humanities*, 9(33), 17-34.

^۱ Robinson

^۲ Dudley-Evans & St. John

^۳ Hyland

^۴ Flowerdew

^۵ Hutchison & Waters

^۶ Rajprasit, Pratoomrat, & Wang

- Atai, M. R., & Dashtestani, R. (2013). Iranian English for academic purposes (EAP) stakeholders' attitudes toward using the Internet in EAP courses for civil engineering students: promises and challenges. *Computer Assisted Language Learning*, 26(1), 21-38.
- Atai, M. R., & Nazari, O. (2011). Exploring reading comprehension needs of Iranian EAP students of health information management (HIM): A triangulated approach. *System*, 39, 30-43.
- Basturkmen, H. (2010). *Developing courses in English for specific purposes*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Bojovic, M. (2006). Teaching foreign languages for specific purposes: Teacher development. In *The proceedings of the 31st Annual Association of Teacher Education Conference* (pp. 487-493). Retrieved from: <http://www.pef.unilj.si/atee/978-961-6637-06-0/487-493.pdf>
- Borg, S. (2012). Current approaches to language teacher cognition research: A methodological analysis. In R. Barnard, and A. Burns (Eds.), *Researching language teacher cognition and practice: International case studies* (pp. 11-29). Bristol: Multilingual Matters.
- Creswell, J. W. (2012). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research* (4th Ed.). New York: Pearson.
- Dornyei, Z. (2007). *Research methods in applied linguistics*. Oxford: Oxford university press.
- Dudley-Evans, T., & St. John, M. J. (1998). *Developments in English for specific purposes: A multi-disciplinary approach*. Cambridge: CUP.
- Flowerdew, L. (2013). Needs analysis and curriculum development in ESP. In B. Paltridge & S. Starfield (Eds.), *The handbook of English for specific purposes* (pp. 325-347). West Sussex: Wiley-Blackwell.
- Fok, M. S., & Tsang, W. Y. (2005). Development of an instrument measuring Chinese adolescent beliefs and attitudes towards substance abuse. *Journal of clinical nursing*, 14(8), 986-994.
- Gong, Y. (2012). *English teaching reform and practice at vocational college*. Education and Educational Technology, Berlin, Germany: Springer.
- Hayati, A. M. (2008). Teaching English for Special Purposes in Iran: Problems and suggestions. *Arts and Humanities in Higher Education*, 7(2), 149-164.
- Hutchinson, T. W. (1987). *English for specific purposes: A learning-centered approach*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Hutchison, T., & Waters, A. (1987). *English for Specific Purposes: A learning-centered approach*. Cambridge: CUP.
- Hyland, K. (2006). *English for academic purposes*. London: Routledge.
- Iravani, H., & Saber, Z. (2013). A needs assessment study of English language needs of Tehran university medical students. *International Journal of Language Learning an Applied Linguistics World*, 4(2), 209-224.
- Li, X. (1984). *ESP in China and implications for teaching*. Unpublished doctoral dissertation, University of Windsor, Windsor, Ontario, Canada.
- Liu, J. Y., Chang, Y. J., Yang, F. Y., & Sun, Y. C. (2011). Is what I need what I want? Reconceptualising college students' needs in English courses for general and specific/academic purposes. *Journal of English for Academic Purposes*, 10(4), 271-280.
- Maftoon, P. (2001). *Language needs identification: A shortcut*. A paper presented in the first conference on issues in English language teaching in Iran. University of Tehran, Tehran.
- Mazdayasna, G., & Tharirian, M. H. (2008). Developing a profile of the ESP needs of Iranian students: The case of students of nursing and midwifery. *Journal of English for Academic Purposes*, 7, 277-289.
- Najafi, M., Najafi, M., & Keshmiri, F. (2014). The Gap between Educational Needs and Teaching Strategies of Ph. D Students in Tehran University of Medical Sciences. *Razi Journal of Medical Science*, 21(118), 33-41.
- Peng, P. (2010). A study of some important issues in ESP translation teaching. *Chinese ESP Journal*, 1, 161-166.
- Peng, Y. (2015). On the importance of positive emotions in college English teaching and learning. *Proceedings of the 2015 International Conference on Education Reform and Modern Management*, (pp.124-127). Atlantis Press.
- Qi, G. Y. (2016). The importance of English in primary school education in China: Perceptions of students. *Multilingual Education*, 6(1), 1-18.
- Rajprasit, K., Pratoomrat, P., & Wang, T. (2015). Perceptions and problems of English language and communication abilities: A final check on Thai engineering undergraduates. *English Language Teaching*, 8(3), 111-120.
- Robinson, P. C. (1991). *ESP (English for Specific Purposes): The present position*. Oxford: Pergamon Press.
- Rostami, F., & Zafarghandi, A. M. (2014). EAP needs analysis in Iran: The case of university students in chemistry department. *Journal of Language Teaching & Research*, 5(4), 924 – 934.
- SoodmandAfshar, H. & Movassagh, H. (2016). EAP education in Iran: Where does the problem lie? Where are we heading? *Journal of English for Academic Purposes*, 22, 132-151.

-
- Smith, D. K., Slack, J., Shaw, R. W., & Marteau, T. M. (1994). Lack of knowledge in health professionals: a barrier to providing information to patients?. *BMJ Quality & Safety*, 3(2), 75-78.
- Stevens, P. (1988). ESP after twenty years: Are-appraisal. *ESP: State of the Art*, 1-13.
- Tahririan, M. H. (1990). A summative evaluation of teaching English in Iranian universities. *Research Bulletin of Esfahan University*, 6(2), 1-9.
- Vahdany, F., & Gerivani, L. (2016). An analysis of the English language needs of medical students and general practitioners: A case study of Guilan University of Medical Sciences. *International Journal of English Language and Literature Studies*, 5(2), 104-110.